SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCIX. No. 160. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, AUGUST 21, 1992. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 21-го СЕРПНЯ 1992 Ч. 160. РІК XCIX.

ПАТРІЯРХ МСТИСЛАВ ПРИБУВ В УКРАЇНУ

Київ (УНІАР). Сюди в понеділок, 17-го серпня, прибув із ЗСА Патріярх Київський і Всієї України УАПЦ Мстислав І. На летовищі в Борисполі Владику зустріли Митрополит київський Філарет та керуючий справами Київської Патріярхії Митрополит переяславський і січеславський Антоній.

По прибутті до офіційної резиденції Патріярх Мстислав дав інтерв'ю для української телевізії. Святіший Владика сказав, що міжконфесійні відносини вимагають великої уваги. Якщо єпископи не знайдуть гідного для себе місця і спільної мови, то вони лише шкодитимуть справі замирення. „Наші єпископи несуть велику відповідальність за те, що діється в церковному житті", — заявив Патріярх і додав, що треба докласти всіх зусиль з метою устійнення релігійної ситуації в Україні.

Продовжується збірка допомоги родинам вояків

Ню Йорк. — Постійна Місія України при Організації Об'єднаних Націй повідомила, що збірка допомоги родинам потерпілих в Сараєві вояків продовжується.

Зокрема велику втрату понесла родина лейтенанта української армії Сергія Топіхи, який помер після тяжкого поранення у шпиталі в Німеччині, а Юрій Карпенко був тяжко поранений, як також шість інших українських вояків із стрілецького батальйону, який Україна вислала для збільшення мирового корпусу ООН в Боснії і Герцеговині, про що вже була інформація у „Свободі" з 15-го серпня.

Ініціятори збірки відкрили тепер у Федеральній Кредитовій Кооперативі „Самопоміч" в Ню Йорку (108 Друга авеню) спеціяльне конто ч. 18054, на яке можна висилати допомогу. Чеки треба виписувати на Ukrainian Botalion Fund (Фонд Український Батальйон).

Допомогу для родини погиблого С. Топіхи можна висилати також безпосередньо. Їхня адреса: Україна, Дніпропетровська область, Новомосковське, вул. Горького ч. 4 для Топіхи Наталії.

Мейплвуд відзначить річницю незалежности України

Мейплвуд, Н. Дж. — Два тижні тому у вівторок, 4-го серпня, посадник Роберт Ґресмір тут на публічному засіданні повного Міського комітету проголосив день 24-го серпня Днем Незалежности України.

Офіційний документ-грамоту посадник Р. Ґресмір вручив представникові української громади і головному радному УНС Андрієві Кейбіді.

На урочисті святкування річниці незалежности України, які відбудуться в будинку Міського комітету у понеділок, 24-го серпня, о год. 9:30 ранку з участю посадника міста, українських священиків, української громади Мейплвуду і околиці та тих українських приятелів, які своєю присутністю схочуть звеличати річницю незалежности України.

У той день перед будинком Міського комітету на машті поруч американського прапору гордо пишатиметься синьо-жовтий прапор незалежної України.

Л. КРАВЧУК ЗАКЛИКАЄ ДО ОБ'ЄДНАННЯ ПОЛІТИЧНИХ СИЛ

Київ (УНІАР). — Тут у вівторок, 18-го серпня, Президент України Леонід Кравчук виступив на пресовій конференції, присвяченій першій річниці проголошення незалежности України. Президент ознайомив присутніх на пресовій конференції керівників закордонних амбасад і кореспондентів з програмою урочистостей, які розпочнуться 21-го серпня відкриттям Світового Форуму Українців. У програмі — урочисте засідання Верховної Ради України, народне віче на майдані біля собору св. Софії, відкриття Університету Києво-Могилянська Академія.

Головною метою свят, сказав Президент, є визначення плюсів і мінусів усіх суспільно-політичних процесів, що відбулися в республіці продовж року, а також перспективи державотворення в Україні з домінуючою ідеєю об'єднання всіх політичних сил навколо будівництва демократичної правової держави. „Лише об'єднання сил дає шанс вижити у незалежній державі", — наголосив Л. Кравчук. На його думку, головними негативними факторами сьогодні є економічна криза та роз'єднання і неузгодження дій політичних партій у боротьбі за незалежність.

Ялтинські домовлення Л. Кравчук назвав політичним компромісом між Україною і Росією. „Ініціятива тепер в наших руках. Україна зробила крок назустріч, чим засвідчила, що і надалі готова до будь-яких компромісів, але з умовою обов'язкового виконання всіх домовлень". Щодо зміни у керівництві військами і фльютою, Л. Кравчук заявив, що призначає керівників лише на основні керівні становища у збройних силах України.

Торкаючись економіки, Президент висловив певність, що не варто нині створювати якісь нові програми, натомість взятися за втілення в життя вже існуючих. Президент спростував заяву керівника Національного Банку України Вадима Гетьмана про введення рублів поряд з купонами. Від 1-го жовтня, сказав Президент, купон в Україні набуде всіх ознак грошової одиниці, окрім світового поширення. Українська валюта — гривня — вводитиметься поступово і спочатку буде в обігу нарівні з купонами, — пояснив Л. Кравчук.

У Україні амнестовано засуджених

Київ (УНІАР). — Тут 17-го серпня Президент України Леонід Кравчук підписав указ про амнестію з нагоди річниці проголошення незалежности України.

Будуть звільнені з ув'язнення вагітні та неповнолітні жінки; жінки, які мають дітей; чоловіки, що мають неповнолітніх дітей, до 18 років; особи пенсійного віку; інваліди I і II-ої груп; особи, які брали участь у ліквідації наслідків вибуху на Чорнобильській АЕС; ветерани війни в Афганістані та інших країнах. Будуть звільнені також особи, засуджені за тяжкі злочини на термін до трьох років, якщо вони відбули не менше однієї третини терміну покарання; особи, які вчинили злочин з необережности і засуджені до п'ятьох років; закриваються слідчі справи на осіб, які в цей час перебувають під слідством, якщо вони підлягають звільненню згідно зі вказаним переліком.

Амнестія не включає осіб, які засуджені вдруге за такі ж злочини і систематично порушують режим під час ув'язнення. Указ обіймає засуджених як судами України, так і судами колишнього СССР на території України, незалежно від місця відбування покарання.

ҐУЛаґ не щадив і чужинців

Москва. — У вівторок, 18-го серпня, міністерство безпеки Російської федерації передало представникам австрійської амбасади в Москві два списки австрійських громадян, що були репресовані в роки сталінського терору на території колишнього Совєтського Союзу. У першому списку зазначено 139 осіб, на них в каґебівських архівах збереглися документи. Щодо 79 осіб з другого списку, то працівники російського міністерства безпеки повідомили, що документи тільки тепер розшукуються і їх „можна буде знайти, якщо родини будуть на цьому наполягати".

У зв'язку з переданням цих списків відбулася пресова конференція, на якій виступив начальник одного з відділів міністерства безпеки Росії генерал-майор Анатолій Краюшкін. Він сказав, що на території колишнього СССР, крім мільйонів совєтських громадян, було репресовано понад 2,000 осіб з інших держав. Тепер міністерство готує справи для реабілітації невинно засуджених. До Англії вже передано документи про двох колишніх в'язнів, до Болгарії — 501, Мадярщини — 29, Німеччини — 116, Монголії — 155. Всіх справ, підготовлених для реабілітації, тепер налічується 448,000. Вони стосуються тільки російських громадян.

Відповідаючи на запитання журналістів про „сьомий фонд", де зберігаються акти про розстріли невинних жертв сталінізму, ген. Краюшкін пообіцяв, що „родини репресованих будуть мати доступ до цих документів".

ЮМПЗ-92 проходить успішно

Іст Четем, Н.Й. (О. Кузьмович). — В середу, 19-го серпня, у свято Успення Господнього відбулося тут святочне відкриття Другого етапу Ювілейної Міжкрайової Пластової Зустрічі (ЮМПЗ) на Пластовій Оселі „Вовча Тропа".

Впродовж 18-го серпня на оселю з'їхалися автобусами із дев'ятьох різних таборів понад 600 юнаків і юначок. Вдоволені своїми пригодами, не зважаючи на дощову погоду, в годині 3-ій по полудні приїхали на оселю члени велосипедного табору, які проїхали впродовж тижня понад 500 миль. На оселю вони приїхали під ескортом місцевої поліції, а тут вітали їх 180 новаків і новачок та комендант ЮМПЗ Борис Павлюк. Роверистів привітали квітами і грімким „Многая літа".

Всі юнаки і юначки перейшли до таборів по своїх ступенях. Окремо таборують старші пластуни — сеньйори і родини.

В середу, 19-го серпня, о годині 9-ій ранку всі учасники ЮМПЗ в числі 1,000 осіб зібралися на площі, щоб вислухати Служби Божу, що її відслужив український католицький капелян Пласту ЗСА отець крилошанин Богдан Смик. На закінчення о. Б. Смик виголосив до пластунів зворушливе слово і поблагословив оселю.

Відкриття ЮМПЗ перевів комендант Б.Павлюк і бончужний старший пластун Юрій Мончак. Вічний вогонь вніс на площу ст. пл. Богдан Теодорович з Австралії, де взимку 1991-92 року відбулася ювілейна зустріч. Він передав головно до запалення вічного вогню керівникові Головної Пластової Ради, пл. сен. Любомирові Романкову. Відкрив ЮМПЗ голова Головної Пластової Булави, пл. сен. Орест Гаврилюк.

Після піднесення національних прапорів і знамен країн та відспівання національних гимнів відбулося ще іменування пластунів сіней і вірлиць. Дефіляда всіх учасників перед пластовим проводом закінчила святочне відкриття.

РЕСПУБЛІКАНЦІ НАЙМЕНУВАЛИ ДЖ. БУША СВОЇМ КАНДИДАТОМ НА ПРЕЗИДЕНТА

Барбара Буш виступає на конвенції Республіканської партії.

Гюстон, Тек. — Агентство Ассошіейтед Пресс й інші засоби масової інформації повідомили, що республіканці, зібравшись на свою конвенцію в Гюстоні, Тексас, найменували в середу ввечорі, 19-го серпня Джорджа Буша, теперішнього діючого Президента З'єднаних Стейтів Америки, своїм кандидатом. Кандидатом на віцепрезидента залишається Ден Квейл, не зважаючи на напади на нього демократів і деяких ліберальних республіканців, які пропонували Дж. Бушеві підібрати собі на свого заступника іншу особу.

З пропозицією найменувати Дж. Буша кандидатом Республіканської партії на президента виступила на конвенції секретар Департаменту праці Линн Мартін.

Того ж дня на конвенції виступали дружини Президента і віцепрезидента, Барбара Буш і Мерилин Квейл, які присвятили найбільше уваги традиційним духовним цінностям американського народу, збереженні здорових родин, пошануванні прав людини і обороні демократії, яка є головною підставою політичної системи ЗСА і добробуту її населення.

Також член передвиборчого комітету і близький співробітник Дж. Буша, Чарлз Блейк заявив, що оперта на традиційні духовні вартості під теперішню пору це головна ціль республіканців, бо ці прикмети шанують не тільки республіканці, але також велике число демократів, які два рази голосували на республіканську листу, підтримуючи Роналда Реґена, а також у великій мірі Дж. Буша в 1988 році. Чи мало з них, заявив Блейк, сьогодні, приймаймні тимчасово, підтримують Билла Клінтона. „Ці люди в основному високої моральної вартости, належать до робітничої кляси, але вони високо цінять моральні, духовні і родинні традиції і в глибині душі вони консерватисти з своїх переконаннях", — заявив Блейк, закликаючи рівночасно цю верству населення підтримати кандидатуру Дж. Буша на другу каденцію.

Коментуючи хід республіканської конвенції в Гюстоні, тексаський більйонер, Росс Перо, який свого часу заколотив воду своїм бажанням кандидувати на пост президента, як незалежний кандидат, кинув тепер виклик одному і другому кандидатові, тобто Б. Клінтонові і Дж. Бушеві кажучи, що жодний з них не здібний розв'язати теперішніх тяжких, зокрема економічних питань.

Саму республіканську конвенцію він назвав „показухою", марною витратою грошей (хоч він цього не говорив про такийже шов демократів в Ню Йорку) і підкреслив, що обидві американські політичні партії відійшли від реальности, а в кінці додав, що виборці можуть голосувати на нього, не зважаючи на те, що він формально відмовився від кандидатури. Заміри Буша знизити податки Перо назвав „пропагандивним маневром", який мавби прихилити на сторону республіканців виборців. На його думку для поправи економіки треба б підносити, а не знижувати податки, сказав Р. Перо.

Мар'янка Гаврилюк — „Міс Союзівки — 1993"

М. Гаврилюк (друга справа) — „Міс Союзівка'93" із своїми дружками (зліва) Х. Ратич, Н. Воробець і П. Гованськую.

Союзівка (Г. Колесса). — У суботу, 15-го серпня, тут панувала особлива атмосфера. Навіть проходлива дощова погода не відстрашила гостей — адже в цей день відбувалася особливо цікава імпреза — традиційний вибір „Міс Союзівки". Щобільше, цьогорічна „перша красуня" урядуватиме в рік святкування 100-річчя щоденника „Свобода" і наступного року передасть вінок тій переможниці, яка виграє в рік сторіччя Українського Народного Союзу!

Тож всі були цікаві — хто ж стане новообраною „Міс"? До складу жюрі вибору входили Оля Брожина, комендантка дитячих таборів на Союзівці, Василь Гречинський, мистецький керівник та диригент нюйоркського хору „Думка" та головний Радний УНСоюзу і колишній довголітній управитель Союзівки Володимир Квас.

Близько півночі з суботи на неділю закінчилися інтерв'ю з кандидатками. В рішеннях жюрі важили не тільки врода, але й володіння українською мовою та участь в українському громадському житті. Програмою вибору проводила керівник мистецьких програм оселі, головна Радна УНС Аня Дидик-Петренко. Імпрезу прикрашав музичний супровід тріо Олеся Кузишина.

Запросивши на сцену жюрі, Аня Дидик надала слово минулорічній „Міс Союзівки" Софійці Ільчишин. Наголошуючи на потребі допомоги Україні, Софійка закликала цілу громаду об'єднуватися, позбуваючись політичної і релігійної напруги, а також дійти до більшого порозуміння між поколіннями.

І ось нарешті настав довгоочікуваний момент — проголошення результатів конкурсу вибору „Міс Союзівки — 1993". Дві кандидатки поділили третє місце і місце другої дружки — Христина Ратич з Едісон, Н. Дж. і Петруся Гованська з Йонкерсу, Н. Й. Друге місце посіла перша дружка — Наталя Воробець з Торонто. Оживленими оплесками сприйняли гості ім'я „Міс Союзівки — 93" Мар'янки Гаврилюк. За традицією, перший танець з новообраною „Міс" належав управителеві Союзівки Іванові Флисові, мол. Наталя Воробець була запрошена до танцю заступником управителя Іваном Коцуром, а Христина Ратич — Володимиром Квасом. Петруся Гованська розділила танець з Романом Василиком, Соня Ільчишин — з Юрієм Петренком, мужем Ані Дидик — Петренко.

Відразу після проголошення вислідів підходимо до М. Гаврилюк і питаємо, що наша перша краля відчуває в цей момент.

— Для мене бути „Міс Союзівки" — це честь. Оселю цю дуже люблю і працюю тут з великим задоволенням. Очевидно, мені дуже приємно, що мене вибрали.

Слід сказати, що Мар'ян-

(Закінчення на стор. 3)

У СВІТІ

В ІНТЕРВ'Ю ДЛЯ тижневика „Діманш" міністер закордонних справ Франції Ролян Дюма сказав, що Париж волів би уникнути прямого збройного втручання в міжнаціональну війну в Югославії, оскільки таке втручання може стати тривалим і кровопролитним. „Легше домогтися перемоги в пустелі, ніж у гористій місцевості", — відзначив Дюма. Водночас він підкреслив, що збройні сили ООН, котрі супроводжують доставу гуманітарної допомоги, самі по собі є поважною засторогою для ворогуючих сторін. Тепер у Боснії і Герцеговині перебуває 2,700 французьких вояків, що входять до складу миротворчих сил ООН.

ДЕРЖАВНИЙ ПРОКУРАТОР Санкт-Петербургу подав до суду летунських диспетчерів, котрі своїм несанкціонованим 12-годинним страйком завдали великої шкоди місту, заблокувавши пасажирський рух. В страйкові взяли участь працівники 40 летовищ по всій Росії. Шкоди, завдані Санкт-Петербургові затримкою міжнародних рейсів, становлять 300,000 дол., а внутрішніх — 35 міл. карбованців (близько 200,000 дол.) 30 диспетчерів, що входили до організаційного страйкового комітету, вже притягнуто до кримінальної відповідальности.

У ВІВТОРОК, 18-ГО СЕРПНЯ, в Азербайджані введено в обіг манат — національну грошову одиницю. Номінальна вартість одного маната — 10 рублів. На купюрах зображено головний символ Баку, столиці Азербайджану, — Дівочу башту.

600 ЕТІОПСЬКИХ ЖИДІВ з тих 14,000, що переїхали до Ізраїля в минулому році, здійснили 30-кілометровий марш протесту до Єрусалиму, щоб заявити міністрові абсорбції Яїрові Цабанові про свої нестерпні житлові умови. Вони досі мешкають в будиночках на колесах і уряд нічого певного їм навіть не обіцяє. Етіопських жидів в Ізраїлі вважають тихими, терплячими, невибагливими людьми, і коли вони вдаваються на активний протест, то це означає, що їх справді доведено до відчаю.

НА НАДЗВИЧАЙНОМУ засіданні Верховної ради Вірменії президент республіки Левон Тер-Петросян виніс на обговорення питання про проведення референдуму з приводу довір'я до нього як до керівника держави. Намагання опозиції змусити його зрезиґнувати президент трактував як спробу державного перевороту.

В АМЕРИЦІ

КОЛИ 30-ГО БЕРЕЗНЯ 1981 РОКУ Джон Гінклі стріляв у тодішнього президента Роналда Реґена то крім нього він поранив ще три особи. За його злочин Дж. Гінклі визнано неосудним через ментальну нестабільність, одначе останнім часом його ім'я знову появилося на сторінках преси. Адвокати поранених Джеймса Бредлі, тодішнього пресового секретаря президента Р. Реґена, та двох працівників секретної служби Томаса Делеганті та Тимоті МекКарті звернулися до судових властей за признанням матеріяльної допомоги родинам поранених. Тому суддя Джан Ґаррет Пенн вирішив, що хоча Гінклі був визнаний неосудним через ментальну нестабільність, це не має нічого спільного з фінансами. Якщо Гінклі отримує будь-які гонорари за книжки, статті, фільми чи телевізійні передачі, він буде змушений з цих заробітків виразховатися найперше з родинами тих, яких він поранив.

НЕ ЗВАЖАЮЧИ НА ВСІ свої політичні та економічні недоліки, Америка все таки є магнетом для знедолених цілого світу, які рискуючи своїм життям та надбанням роблять все можливе, щоби дібратися до її берегів. І так з кінцем минулого тижня на південному побережжі Гаїті опинилося понад 150 осіб у більшості азійсько-китайського походження. Згідно з відомостями американської іміграційної служби, що їх вони отримали з американської амбасади у Порт Пренс, Гаїті, це нелегальні імігранти, яких тайванські пачкарі, недовізши до берегів Америки, викинули недалеко берегів Гаїті. Американські іміграційні чинники покищо не знають, якою буде доля цих людей та чи доберуться вони до ЗСА.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays. Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200
Бюро УНС у Вашінгтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)
Subscription 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00 UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".
Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Конвенція Республіканської партії

Кожна з двох головних американських політичних партій проводить щочотири роки конвенцію. Завданням конвенції є виробити на найближчі чотири роки партійну плятформу з усіх актуальних справ і призначити кандидата на президента у найближчих виборах. Кожна конвенція за традицією має багато розвагових імпрез і багато промов, з яких дві мають суттєве значення: головного промовця, який пропонує кандидата на президента і мотивує зголошену кандидатуру, і промова зголошеного кандидата, в якій він приймає кандидатуру та заповідає, що буде робити коли стане президентом. На конвенції Демократичної партії, яка відбулася місяць тому в Ню Йорку, головним промовцем був нюйоркський губернатор Маріо Квомо, добрий оратор, який запропонував губернатора стейту Аркенсо Билла Клінтона на президента й сенатора Алберта Ґора на віцепрезидента. У своїй промові торкався виключно американських внутрішніх справ, на першому місці економіки, залишив на боці міжнародні справи та палко пропаґував гасло „пора на зміну" — зміну республіканського мешканця Білого Дому на демократа.

17-го серпня ц. р. розпочалася у Гюстоні в Тексасі 23-тя з черги конвенція Республіканської партії. Першим промовцем був консервативний публіцист Патрик Б'юкенен, добрий знавець справ Сходу Европи і приятель України, який таврував Б. Клінтона, як ліберала, який фаворизує аборти і гомосексуалістів та податками латає державний бюджет. Його різка 15-хвилинна промова вказувала, що президентська кампанія у найближчих двох з гаком місяцях буде гостра і „без рукавичок". Головним промовцем був колишній президент Роналд Реґен, тепер 81-літній — як назвав себе — приватний громадянин, постійно замешкалий у Каліфорнії. Його 40-хвилинний виступ був ораторським „майстерштіком". Стрижнем його промови була ідеологія, пеани у честь родини, патріотизму та світові ролі Америки. Він прославляв демократію і таврував комунізм. Повторив зроблену ним колись характеристику Совєтського Союзу як „імперію зла". Таврував Конґрес з його демократичною більшістю, пригадавши скандал з конґресменами, які виписували чеки без покриття банку. Признав, що дійсно „пора на зміну" — на зміну у Конґресі, щоб демократи втратили там владу в обох Палатах, пора на зміну сфери лібералізму в Америці на атмосферу традиціоналізму. Пригадав політичний заповіт Абрагама Лінколна, в якому сказано, що „загин багатих не є допомогою для бідних". Палко поручав кандидатуру Джорджа Буша на другу каденцію президентури, вказавши на нього, як на шанованого в усьому світі лідера з величезним досвідом. Роналд Реґен мав велику трудність промовляти, бо крім кількахвилинної бурхливої овації з його появою на трибуні — його переривали буквально за кожним реченням масовими оплесками та окликами „Рон — тенк'ю!"

Виступ на республіканській конвенції Патрика Б'юкенена, який спершу висунув свою кандидатуру на президента проти кандидатури Буша був маніфестацією єдности Республіканської партії. Прихильна Демократичній партії преса заповідала, що Республіканську партію розколе проблема абортів, яка розколола ціле американське суспільство. Добрі знавці політично-партійних куліс заперечують таке „побожне бажання" демократів.

Хоч члени конвенції були розентузіязмовані і хоч Р. Реґен, Дж. Буш, Д. Квейл і вся верхівка Республіканської партії запевнює, що Джордж Буш переможе, — ні одна попередня конвенція тієї партії не відбувалася у такій трудній ситуації, як тепер. Останні опити виказували перевагу Клінтона на 20 пунктів. Драматичний виступ Роналда Регена на стороні Буша може допомогти, але це ще питання, чи американські виборці підуть за гаслами традиціоналізму, згуртованої родини, моралі в суспільному житті, чи буде керуватися критерієм кількости безробітних.

Ці рядки писані ще перед виступом на конвенції самого Джорджа Буша. Реґен правду сказав, що Буша шанують у міжнародному світі. Лідери Англії, Франції, Німеччини й Росії висловилися за збереження влади в Америці Дж. Бушем. На настрої широких кіл американського суспільства воно ледве чи має який вплив.

Напередодні конвенції у Гюстоні президент Буш заповів, що він „закасає рукави" і візьметься до праці, себто до енерґійної виборчої кампанії. Вона ще попереду і передчасно робити якісь прогнози.

Осип Труш

БАЛКАНСЬКА ТРАГЕДІЯ

I

Трагічні події в колишній федеративній Юґославії заторкують безпосередньо нас, бо маємо там українську громаду, яка стала жертвою злочинних дій воюючих сторін і сербської політики „етнічного чищення", а крім того на заклик Організації Об'єднаних Націй (ООН) український Уряд вислав до Сараєва курінь українського війська для миротворчих завдань. Беручи до уваги, що наша сторона силою факту втягнена у вир цих трагічних подій, постараємося на підставі доступної інформації і аналізи політичних та військових чинників підбити підсумки цих подій, а особливо евентуальної розв'язки питання наших переслідуваних земляків і участи збройної частини української армії.

Щоб мати яскравіший образ нинішньої ситуації, зупинимося на проблемі, яка турбує всіх, а саме: як забезпечити доставу харчів, медикаментів та іншого постачання для цивільного населення Сараєва і міст та сіл, які є оточені сербськими партизанами і їх армією. Отже тут перш за все входить в рахубу прорив цього оточення і забезпечення шляхів, якими мали б довозити потрібні запаси для населення. Це є мілітарна сторона, а про політичну будемо говорити пізніше.

Коли зупинимося над справою мілітарної сторони, то треба усвідомити собі, що вона є аж надто скомплікованою з огляду на те, що для ефективного забезпечення шляхів довозу і очищення терену біля шляхів потрібно приблизно 160,000 вояків, а для цілковитого опанування ситуацією в Боснії і Герцеґовині — понад 400,000 вояків. Ось це ті цифри, які представили ООН військові експерти Англії, Франції і Америки. На таку кількість мілітарної сили немає, мабуть, ніякої надії, щоб це зреалізувати, бо навіть на менші частини немає великої охоти їх постачати. Очевидно, що за цією нехіттю втручання у цей трагічний конфлікт береться до уваги складна ситуація військового порядку чи, іншими словами, тактично-стратегічне обмеження, які диктують саме цю обережність військових штабів західніх країн. І коли згадуємо про тактично-стратегічні обмеження, то перш усього маємо на меті тактичний аспект, де домінуючу ролю відіграє топографія даної частини країни. Терен, де відбуваються ці події, гористий і покритий лісом. Ця характеристика терену є небом для партизанської війни, а пеклом для реґулярних частин армії і її тяжкої зброї. Навіть тоді, коли б летунство почало бомбардувати позиції цього терену, це мало б обмежений ефект на сербську партизанку, бо можна знищити позиції тяжкої артилерії, але скоростріл, міномет, ґранатомет і піхотинську зброю партизан перенесе на інше місце і партизанка продовжується. Крім цього знаменитий досвід сербів у веденні партизанки, а в додатку їх завзяття і переконання у справедливості їх національних інтересів є великим плюсом для їхньої сторони. Отже ці атрибути дуже добре оцінюють не тільки серби, але й противна сторона. Це знаменита карта в руках сербів, а такої карти не має ООН.

Коли йдеться про стратегічну сторону цього конфлікту, то перш усього тотальна санкція супроти сербів була б найбільш ефективною, бо стримала б в більшості економічно-торговельні стосунки зі світовим ринком, а це в короткому часі відчули б таки серби у себе вдома.

Закінчення буде.

Ганна Черінь

Перший Незалежний

Були ми гнані і голодні
На нашій, не своїй землі...
Та струми вибухли народні
З насіння рідної ріллі:

Шовками у херсонських нивах,
І на Зеленому Клину,
В пустелях і тропічних зливах,
Завіяні на чужину...

Чи наша то була спромога,
Чи Бог Всевишній так прирік —
Нас осіяла перемога —
Наш перший Незалежний Рік!

І вже змовкають лжепророки,
Що ворожили зловорож...
Найважчі, кажуть, перші кроки —
І найважливіші також.

Тож перші кроки вже за нами,
А попереду вірний шлях.
В труді гартуємось щодня ми,
В безкровних, а тяжких боях ,

На змаг за щастя Україні,
Щоб вільною була навік —
Стаємо думкою єдині
В цей перший Незалежний Рік!

16-го серпня 1992 р.

Б. Потятиник,
Львів

ДО ПИТАННЯ ПРО ФУНКЦІОНУВАННЯ „ТОТАЛІТАРНОЇ ЖУРНАЛІСТИКИ"

Тоталітарну журналістику ми схильні розглядати як історичний тип журналістики. І сьогодні у нас немає достатніх підстав вважати його історичне буття вичерпаним (у тих або інших формах). Отже, це — об'єкт актуального теоретичного дослідження.

Один з аспектів такого дослідження може включати з'ясування ступеня ефективности тоталітарної журналістики, психологічного механізму її впливу на особистість реципієнта. Серед журналістів-практиків, дослідників журналістики широко розповсюджена думка про неефективність тоталітарної журналістики в СССР та колишніх країнах совєтського бльоку. Так, канадський вчений Фред Ейдлін вважає, що маразматичні явища в тоталітарній пропаґанді, засилля в ній „штампів" звели її до рівня „ідеологічного ритуалу", непридатного для виховання „фанатиків режиму".

Приймаючи твердження стосовно низького, загалом, професійного, мовно-стилістичного рівня тоталітарної журналістики в СССР, ми, однак, спробуємо обґрунтувати парадоксальне припущення, що якраз ця очевидна слабкість становила „силу" тоталітарної журналістики, забезпечувала її психологічну ефективність.

Передусім, спробуємо довести, що фанатики-максималісти далеко не завжди були бажані для пануючого режиму. Аналіза газетних нарисів 70—80 років про максималістів-правдолюбців, які на віру брали Кодекс будівника комунізму і ретельно намагалися дотримуватись його у повсякденному житті, показує, що ці люди неминуче конфліктували з оточуючими. Вони були надзвичайно чесними і вимагали такої ж чесности від оточуючих, що в тодішніх суспільних умовах було практично нездійсненним. Оточення, як правило, вважало таких людей диваками чи навіть трохи схибнутими. Тоталітарний режим б особі місцевого начальства, партійних комітетів, як засвідчують публікації, ставився до фанатиків-максималістів, тобто до щирих поборників своїх же власних (режимних) ідеологічних догматів насторожено, неґативно-відчужено.

Напевно, не буде помилкою сказати, що тоталітарний режим в СССР, принаймні в післясталінський період, не міг опиратися на фанатиків-максималістів. Але чому?

Причина, думаю в тому, що Роберт Конквест називав „тотальною фальсифікацією всього життя". Ще задовго до революції 1917 року видатний український письменник і політичний діяч Володимир Винниченко, характеризуючи революціонерів-марксистів, писав, що „ідея тільки спочатку їх піднімає", а потім вони „стають її чиновниками".

Тоталітарний режим, як колективний чиновник комуністичної ідеї і пристрасний, фанатичний борець за неї, таким чином, були тільки формально по один бік барикади. Але в морально-етичному пляні, поза всяким сумнівом, вони були опонентами. Ось звідки в режиму настороженість стосовно максималістів ідеї. Трагедія максималістів у тому, що ідеал, у який вони чесно повірили, не був справжньою метою тоталітарного режиму, а був тільки його ширмою, бутафорією. І коли послідовно добиватися його здійснення, то фальсифікація врешті неодмінно розкриється.

З цієї точки зору виглядає логічним, що ставка переважно робилася не на щирих борців за ідею (вони можуть виявитися небезпечними для режиму), а на людей, які просто приймали запропоновані правила гри, на людей із роздвоєною свідомістю, тобто на людський матеріял, щонайкраще придатний для маніпулювання. А коли так, то головна мета тоталітарної пропаґанди — не переконувати, а сприяти цьому роздвоєнню свідомости, виробляти рефлекс безумовної льояльности до влади. І для цього процесу дресирування цілком годяться абсурдні і демагогічні висловлювання, оскільки полегшують згаданий процес, ніби присипляють пильність дресированого. У нього при цьому можливий приблизно такий хід думок: що мені вартує повторити на черговому політзанятті (чи написати, коли йдеться про журналіста) кілька ритуальних, безглуздих фраз? Мені ж вони не зашкодять.

Але в тім то й річ, що така логіка веде реципієнта в психологічну пастку. Адже насправді від нього зовсім не вимагалось щиро повірити пропаґанді. Мета інша: виробити умовний рефлекс підкорення владі. І формальне погодження з пропаґандистськими ритуалами саме свідчить про це підкорення, закріплює згаданий умовний рефлекс. Така операція проводиться систематично і послідовно (систематичність і послідовність — корінний принцип дресирування) сотні і тисячі разів, бож заради цього була створена ціла система так званого політнавчання, примусового читання періодики, партійних документів, усілякого роду ритуалів, які охоплювали практично все свідоме життя людини. І чим безглуздіші (наче смішні у своїй безглуздості) були пропоновані пропаґандистські взірці, тим легше йшов процес дресирування льояльности. Отже, з цієї точки зору, невисокий фаховий рівень тоталітарної журналістики фактично забезпечував її ефективність.

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

ЧИ ЗАГАРБАНЕ МОЖЕ СТАТИ ВЛАСНІСТЮ?

У 134-му числі „Свободи" з 16-го липня ц. р. в дописі зі Львова про відвідини Перемишля владиками з України читаємо: „Гостинно і тепло зустріла владик польська земля"... „Владика... подякував усім за тепле прийняття на польській землі". Прочитавши таке, в мене виринули питання:

1) Невже мій батько і старший брат не повинні були зі зброєю в руках боронити Перемишля перед польською інвазією в листопаді 1918 року?

2) Невже я повинен погодитися з тим, що на могилах моїх предків у селі Пикуличі біля Перемишля сьогодні пасуться корови польських колоністів, поселених в Пикуличах по нашій програній війні в 1918—19 роках?

3) Невже загарбане може стати законною власністю грабіжника?

Степан Микита
Честер, Па.

ПРИКРЕ РОЗЧАРУВАННЯ

Як відомо, на святкування 500-ліття відкриття Америки, цього року, серед вітрильників з усіх країн світу, котрі приплили до пристані в Ню Йорку, знайшлись і українські вітрильники. Багато з нас розмовляло з нашими моряками та відвідувало ці кораблі.

Деякі американські підприємці ввічливо поставились до залог цих кораблів. І так на п'ятницю, 3-го липня, один із підприємців Ню Джерзі, власник літнього розвагового підприємства „Сіґалс нест" на пляжі півострова Сенді Гук, Ед Сіґел зі своєю симпатичною дружиною запросили залоги японського корабля „Каїво Мару" та українського „Товариша". Довідавшись про це два дні перед гостиною, я постарався зорганізувати групу українців, щоб там з українським прапором привітати наших моряків, на що радо погодився Е. Сіґел. Він мені був дуже вдячний, що я зголосився помогти йому з перекладом на українську мову на цій гостині. В пляні розваг для залог цих кораблів була поїздка автобусами по півострові Сенді Гук з показом цікавих туристичних місць на ньому та вечерою.

Чекали ми там пів дня. Врешті сказали нам, що моряки вже на півострові. Ми, українці, почали питатись про наших моряків. Дружина Е. Сіґела з жалем заявила, що вона особисто поїхала по залогу корабля „Товариш", одначе команда відмовилась пустити своїх моряків на цю гостину. Були ми на більшій частині гостини японських моряків, приглядаючись як вони смачно вечеряли. Не дочекавшись наших моряків, з сумом і жалем та розчаруванням ми поїхали домів.

Едвард Кухар
Говелл, Н. Дж.

Д-р Юліян Химинець

РУСЬКИМ ЧЕХОФІЛАМ І ЧЕСЬКИМ „ПРИЯТЕЛЯМ" ЗАКАРПАТТЯ ПІД РОЗВАГУ

I

Кажуть, що історія є вчителькою життя. В нашому випадку це була б правда, якби ми знали нашу справжню історію. З відомих причин нам не дозволено цього, тому ми тепер мусимо в поспіху вивчати її і витягати з неї потрібну мудрість. Щоб пізнати певну добу історії, звичайно ми робимо це в той спосіб, що порівнюємо її з іншою добою історії. У нашому випадку це стосується в першій мірі історії 1918—1939 років — часу нашого співжиття в Чехо-Словацькій республіці.

Почалося це вліті 1918 року, коли американські русини розпочали дискусію з чеським провідником д-ром Томою Масариком у справі розпаду Австро-Угорської монархії. Ішлося про можливість приєднання Закарпаття до нової Чехо-Словаччини. В розмові з американським представником русинів Григорієм Жатковичем д-р Масарик заявив: „Якщо русини приєднаються до Чехо-Словаччини, будуть творити окремий штат в республіці, а кордони будуть зроблені так, що русини будуть задоволені".

8-го травня 1919 року в Ужгороді відбулися народні збори, на яких було вирішено з'єднати Закарпаття з Чехо-Словаччиною на засадах широкої автономії. Перша Центральна Руська Народна Рада вибрала 112 делеґатів, які 20-го травня 1919 року передали це рішення президентові Масарикові. На засіданні говорилося про автономію, про кордони між Словаччиною і Закарпаттям. Делеґати покинули Прагу 24-го травня 1919 року задоволені і з надіями на краще завтра.

Як знаємо, рішення русинів з'єднатися з Чехо-Словаччиною було затверджене мирним договором в Сен Жермені 8-го вересня 1919 року. Постанови цього договору були так само включені до першої чеської конституції з 29-го лютого 1920 року.

Г. Жаткович, заохочений авдієнцією в президента д-ра Масарика, повернувшись з Праги, взявся до створення Директорії — першої влади Закарпаття, після чого поїхав до Гомстеду, Па., де 15-го вересня 1919 року здав звіт Американському Конґресові Русинів. Він заявив: „Підкарпатська Русь буде мати автономію в найширшому значенні того слова".

Приїхавши на Закарпаття, 13-го жовтня 1919 року Жаткович висловив протест президентові Масарикові, що чехо-словацька влада нічого не виконала зі своїх обіцянок, а післала до Ужгороду як адміністратора Закарпаття чеха Яна Брейху, головним завданням якого було довести населення Закарпаття до найгострішого роздору на релігійному, мовному і політичному полі.

До своєї помочі Ян Брейха привів на Закарпаття денікінських старшин, які, ставши знаряддям чеської політики на Закарпатті, були винагороджені теплими посадами і всілякими впливами на наше життя. Їм вдалося зайняти ключові пости в чеських політичних партіях на Закарпатті, що забезпечувало становище послів і сенаторів у чеському парляменті. Незважаючи на однозначне визнання Чеської Академії Наук у Празі, що на Закарпатті живе частина українського народу. Для чеських політиків таке рішення було невигідне.

Справа автономії і кордонів Закарпаття зі Словаччиною обговорювалася 4-го травня 1921 року на конференції з президентом Масариком, прем'єром Черним і губернатором Жатковичем. Після тривалої дискусії Жаткович запитав президента Масарика і прем'єра Черного, чи вони готові виконати вимогу про автономію Закарпаття. Відповідь прем'єра Черного була рішуче „ні!" Тоді губернатор Жаткович зрезиґнував зі свого посту губернатора, бо бачив, що чехо-словацький уряд не має наміру виконати обіцянок, даних йому восени 1918 року у Філядельфії, як і умов міжнародного мирного договору в Сен Жермені 8-го вересня 1919 року.

Чехи використовували для себе право самовизначення, але не виявляли жодного зрозуміння і пошани до національних прав українського народу Закарпаття, хоч ці права для нього були ґарантовані Ліґою Націй в Женеві. Чеський уряд став розглядати українське Закарпаття як терен експансії чеського народу.

У зв'язку з цим варто порівняти засади Т. Масарика, на яких він будував чеську державу. В „чеському питанні" він каже: „Політична незалежність сама по собі не є більше ніж право на самостійне національне існування. Мені зрозуміло, що жодна держава не може існувати, оскільки вона не базується на моральних засадах. Для мене чеське питання є питанням гуманности і питанням совісти".

Оскільки президент Масарик будував чеську державу на моральних засадах, то чому тоді при творенні Закарпатської автономної держави в рамках Чехо-Словаччини він не послуговувався ідеями морального принципу, який він пропаґував, а покористувався пустими обіцянками, обдурюванням, фальшивим твердженням... Оскільки Масарик використав моральний принцип тільки для імперіялістичних забаганок чеського уряду, а в імені цього принципу намагався поневолювати інші народи, то вислід його змагань не міг бути інший, ніж той, який зазнала Чехо-Словаччина в 1938—1939 роках. Як знаємо, моральний принцип є діючою нормою людства і від нього ніхто не в силі втекти чи сховатися.

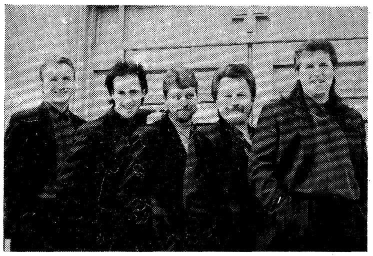
Чеський уряд посилав на Закарпаття час від часу своїх післанців, щоб робити надії на уділення заґарантованої самоуправи. Одним з таких осіб приїхав улітку 1934 року міністер закордонних справ д-р Едвард Бенеш. За ним слідував 14-го вересня 1938 року міністер хліборобства д-р Задіна, який заявив, що розпочалася підготова до надання Закарпаттю автономії. Федір Ревай, відповідаючи міністрові, заявив, що чехо-словацький уряд на протязі дев'ятнадцяти років багато обіцяв, тому ми сьогодні не хочемо чути жадних обіцянок на словах, ми хочемо бачити зроблені діла. Найкраще дайте нам наші ґарантовані мирним договором права і передайте адміністрацію краю в наші руки.

Для характеристики чеського панування над Закарпаттям наведу два аспекти активности: 1. Чехізація краю, 2. участь українського народу Закарпаття в адміністрації краю.

1. Знайомлячися зі „Статистичним переглядом ЧСР" (Прага, 1938) знаходимо такі дані: „Під час навчального 1936—37 року були на Закарпатті такі школи: 1. Елементарні школи: 463 українські і російські, 365 чеських, 117 угорських, 24 німецькі, 4 румунські. 2. Горожанські (відділові) школи: 21 українські і російські, 23 чеські, 5 угорських і 1 німецька. 3. Гімназії: 5 українських і російських, 3 чеські, 2 гебрейські і 1 угорська. 4. Учительські семінарії: 3 українські чи російські, 1 чеська. Було 2,622 учителі, українців чи росіян, 928 чеських учителів.

Закінчення буде.

„Фата морґана" виступить на святкуванні незалежности

Рок-група „Фата морґана".

Союзівка (Г. Колесса). — Як уже інформовано, тут під час вікенду 22—23-го серпня відбудуться відзначення першої річниці проголошення незалежности України, в рамках якого — суботній концерт Українського Національного Хору (мистецький керівник та дириґент — Михайло Длябога), який відбудеться в залі „Веселки" о год. 8:30 вечора та концерт під відкритим небом вокально-інструментального ансамблю „Фата морґана" у неділю, 23-го серпня, початок о год. 2:15 по полудні.

Ансамбль „Фата морґана" перебуває в ЗСА з ціллю гостинних виступів, здобуває щораз більше поклонників; його концерти прикрашають не тільки мистецькі програми Союзівки, але й різних українських фестивалів та імпрез. У складі групи — Олекса Керекеша, автор композицій та співак; Андрій Солоденко — керівник ансамблю, співак, грає на кляâшних інструментах, йому також належать тексти пісень; Сергій Коломиєць — ударні інструменти, Ігор Шабловський — співак, гітарист і скрипаль; Володимир Крот — звукорежисер.

— Ми прибули до Америки завдяки Українському Братському Союзові, — розповідають учасники групи, прибувши до нас на інтерв'ю. — Нас тепло зустріли, забезпечили житлом. Та найголовніше — здійснилася наша мрія — нам допомогли випустити в світ звукову касету. Такої можливости у нас в Україні не було, що серйозно перешкоджало в досягненні професійних висот та наладнанні зв'язків.

У зв'язку з цим довідуємося, що, здобувши популярність в Україні, „Фата морґана" брала участь в конкурсі „Інтершанс" в Москві та рік пізніше — в такому ж конкурсі в Києві. На конкурс прибув відомий продюсер з Бельгії, який з усіх учасників конкурсу (а в ньому брали участь групи майже з усіх колишніх совєтських республік) вибрав тільки три, серед яких була і „Фата морґана". „Хоч я слів не розумію, — говорив він, — зате моєму серцю дуже близька і зрозуміла ваша музика, в якій я відчуваю глибину і неповторимий дух української пісні". Хотів запропонувати турне, але саме через відсутність касети не дійшло до підписання контракту.

— Яка тематика найбільше вас захоплює?

— В нашій творчості важливе місце займає чорнобильська тема. Для прикладу можна назвати композицію Олекси Керекеші „Чорнобильський вальс", яка записана на згаданій касеті. Автор вважає, що про цю трагічну подію найкраще розповість музика, бо неможливо словами передати глибину трагедії, тому текст у цьому творі відсутній. Також часто звертаємося до творчості Тараса Шевченка, прикладом чого є наша пісня „Гамалія".

— Які ваші найближчі пляни?

— Крім виступів ми збираємося за зароблені концертами гроші випустити ще одну касету — так званий „Шевченківський альбом", повністю присвячений творчості нашого геніяльного Кобзаря. Паралельно з цим хотілося б записати касету з піснями на тексти сучасних українських молодих поетів.

„Фата морґана" старається якнайтісніше прилучити молодь до патріотичної тематики. Тому група звертає особливу увагу на синтезу виконання в сучасному стилі (рок) з характеристичними рисами того, що закладене в українських коренях, наприклад, українських дум чи, як уже згадувалося, текстів Тараса Шевченка. Слід сказати, що цей задум молодих мистців вдається.

Для здійснення своїх плянів група шукає спонзорів, які б допомогли мистцям здійснити їх задуми.

Мар'янка...

(Закінчення зі стор. 1)

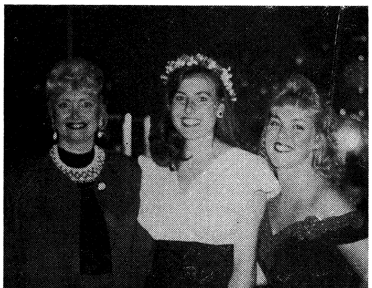
ка — випускниця Манґеттен коледжу в Ню Йорку, де отримала ступінь бакалавра у адмініструванні бізнесів. Пластунка, член 88-го Відділу УНС, любить спорт. На Союзівці працює ведучою мистецьких програм. Без сумніву, великий вплив на її патротичне виховання мають родичі — мати, Стефанія Гаврилюк є секретарем 88-го Відділу УНСоюзу, колись провадила дитячі табори на Союзівці. Батько — секретар кооперативи „Самопоміч" в Керґонксоні, Н. Й.

Звертаємося з проханням висловити свої враження до керівника мистецьких програм Ані Дидик-Петренко, яка сказала: „Оскільки нам на цей раз не дописала погода, ми не сподівалися такої великої кількости людей. Крім того, тепер на інших оселях відбувається багато подій — наприклад, іде підготова до пластової зустрічі, та сюди сьогодні прибуло несподівано багато людей, особливо молоді. Хотілося б підкреслити, що настрій у всіх піднесений, адже в душі у кожного — враження з факту, що Україна є незалежною. Я була присутня на інтерв'ю кандидаток на „Міс", не голосуючи, і стала свідком, що кожна з дівчат випромінювала з себе патріотизм і почуття гордости за незалежну Україну. Це зворушило всіх членів жюрі і тому їм було важко приймати рішення".

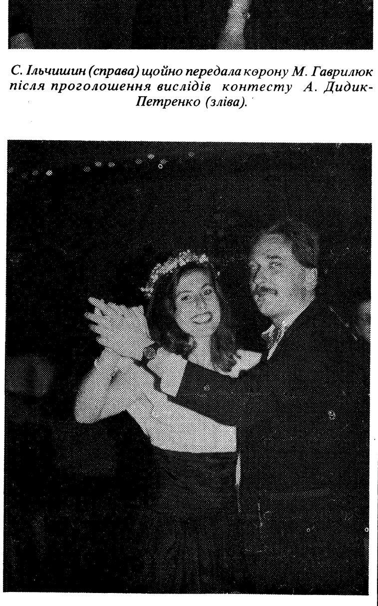
Імпреза вибору „Міс Союзівки" відбувалася в залі „Веселки". А попередньо, о год. 8:30 вечора в рамках мистецьких програм відбувся концерт співачки Ліди Гаврилюк, яка виступила разом з тріо Олеся Кузишина, яке не тільки акомпанювало Ліді, але й виступило з сольовими номерами. Настрій цього концерту, зумовлений вибором цікавих творів легкого жанру, дуже добре підходив до імпрези вибору „Міс Союзівки".

„Я завжди вибираю для виконання незнані пісні з України, — говорить співачка. Люблю запізнавати публіку з чимось новим, нетиповим. Мушу сказати, що це задовільняє моїх слухачів, які прагнуть до різноманітности. Очевидно, цього року настрій публіки особливо піднесений, що зумовлене подіями в Україні. Річниці незалежности я присвятила виконання останньої точки програми — пісні „Спогади-мрії" на слова Владислава Кислого, музика Олекси Керекеші".

Слід додати, що крім вищезгаданих імпрез на оселі проходили дві мистецькі виставки — Каті Грицак — Фаллон (писанки) та Богдана Кондри (картини), а також почав свою зустріч „Клюб Сузі-Кю", на який прибуло близько 70 українських професіоналістів із ЗСА, Канади та України.

С. Ільчишин (справа) щойно передала корону М. Гаврилюк після проголошення вислідів контесту А. Дидик-Петренко (зліва).

М. Гаврилюк у коронаційному вальсі з І. Флисом, мол.

ПРИ КОННЕКТИКАТСЬКОМУ стейтовому університеті впродовж 13 років існувала студентська федеральна кредитова спілка, ціллю якої було допомагати студентам згаданого університету невеликими позичками у скрутних хвилинах. Тепер потрапила вона, як і багато інших кредитових спілок в країні, у безвихідне положення. Минулого понеділка Крайове управління кредитових спілок мусіло цю інституцію закрити та припинити обслугування своїх 2,000 членів. Все це з уваги на великі втрати через неплачення позичок, які за минулий рік досягли суми 68,000 дол. За попередні 12 років позичкові втрати виносили тільки 1,000 дол.

ОСТАННІМИ ДНЯМИ на сторінках щоденної преси появилися різного роду вістки з приводу родинних непорозумінь двох загальновідомих особистостей фільмового світу, акторки Мії Ферров і її кільканадцятилітнього приятеля-коханка фільмового режисера Вуді Аллена. У вівторок В. Аллен скликав пресову конференцію, щоби спростувати перед кореспондентами його оскарження, зокрема натяки на його злочинну поведінку супроти семилітньої дочки Дилан Ферров, яку він і Мія адоптували. На тій же пресовій конференції В. Аллен ще раз підкреслив свою любов до іншої адоптованої дочки М. Ферров, 21-літньої Сун Ї Ферров Превін. Одначе на думку спостерігачів його спростування не були надто переконуючими, особливо після того, як було виявлено, що поліційні власті в Коннектикат перевіряють, ще одне оскарження кримінальної поведінки проти іншої адоптованої дочки М. Ферров.

НАУКОВІ ДОКАЗИ вказують на те, що жінки, котрі в початкових стадіях вагітности вживають горячі ванни чи савну втричі збільшують риск, що їхня дитина може народитися з ментальним пошкодженням. Науковці признають, що дальші досліди в цьому напрямку є конечними, але рівночасно підкреслюють, що про це з дослідів на звірятках вже було відомо понад 10 років тому. Бо досліджуючи вплив горячі зі зовні чи з внутрішньої гроячки матері на плід у ранній стадії, тобто у перших шести тижнях вагітности, найдено погані наслідки цього впливу після народин.

ВИСОКОПОСТАВЛЕНІ працівники Департаменту оборони заявили, що нещодавно відкрили шайку камбоджійців, які створили і зумисне розповсюджували принайменше шість підроблених світлин з метою поширення сумнівів про те, що ще живуть пропавші без вістки американські вояки, які воювали у В'єтнамі. Крім того ці ж працівники вже не тільки зідентифікували цих осіб, але навіть з ними розмовляли, тому вирішили про це повідомити американську громадськість. Але вони не можуть покликати тих камбоджійських злочинців до судової відповідальности, бо вони є поза межами американської юрисдикції.

Проф. В. Пинзеник в УВУ

До викладання в Українському Вільному Університеті цьогорічного літнього семестру залучено ряд відомих в українському світі вчених. Серед них — професор, доктор економічних наук, депутат Верховної Ради України, член Державної Думи України Віктор Пинзеник. Він прочитав цикл лекцій, що стосуються сучасних економічних проблем України. Сенат УВУ подбав про якнайшвидше залучення відомого в Україні молодого і перспективного політика в громадське життя українського Мюнхену. Одним з таких проявів уваги стала зустріч з Віктором Пинзеником в головній викладовій залі УВУ з українською громадою та студійцями. Гостя відрекомендував декан УВУ проф. Зеновій Соколюк. Він, зокрема, повідомив, що професор В. Пинзеник вдруге зустрічається з мюнхенською громадою і вона матиме змогу співставити позицію політика в розвитку, його оцінки стану економічного та політичного життя в Україні за останні місяці. Так воно і сталося.

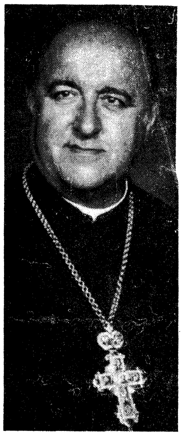
У ґрунтовній доповіді проф. Віктор Пинзеник окреслив загальну картину сучасної економіки України, охарактеризував концепції провідних українських економістів щодо виходу з кризи, поділився і власними думками з цього приводу. Професор повідомив про останні рішення Верховної Ради України, дав оцінку діяльності Кабінету Міністрів, взаємин України з Росією.

Тези Віктора Пинзеника викликали велике зацікавлення у присутніх. Він відповів на десятки запитань. У ході дискусії депутат наголосив на необхідності негайного виходу України з „рубльового" простору, торкнувся проблеми „західні інвеститори і Україна", висловив своє недвозначне ставлення до існуючого нині в Україні Кабінету Міністрів, зазначивши при цьому, що наступники „команди Фокіна" за будь-яких умов будуть кращими й розпорядливішими.

Прес-служба УВУ

Відійшов будівничий собору душ

Смерть отця митрата Маріяна Бутринського глибоко відчутна не лише у парафії свв. Володимира й Ольги, де покійний працював майже 22 роки, але й в українському Чикаґо та у цілій Українській Католицькій Церкві. Відійшов у силі віку зразковий священик, громадянин-патріот, невтомний організатор, патріярхальний діяч загального маштабу, ревний послідовник програми і заповіту Патріярха Йосифа Сліпого..

Св. п. о. М. Бутринський

Із своїх 39 років душпастирської праці о. Маріян провів більше половини в Чикаґо і в цій же парафії, яку він формував, а парафія формувала його, цього рідких вартостей і чеснот українського католицького священика в діяспорі. Тут він збудував величавий собор-храм, ряд інших установ та приміщень, редаґував „Церковний Вісник", відомий далеко поза парафією, „Церковні календарі-альманахи", безперебійно провадив тижневу радіопрограму „Недільні дзвони", був душпастирем кількох прицерковних товариств, надавав тон громадському життю, провів ряд ініціятив загальногромадського значення, головно під час ювілейного року 1000-ліття Хрищення України.

Але діяльність і позиції отця митрата мали відгук далеко поза парафією і Чикаґо. Інші традиційні парафії в Америці користувалися досвідом та практичною допомогою о. Бутринського. Він не оминав ні одного більшого зібрання, з'їзду, церковної маніфестації, де треба було постояти за права і гідність нашої Церкви. Його бачимо в Римі, Люрді, Австралії, Арґентині, Бразилії, Польщі, навіть в Україні, не говорячи, що о. Маріян їздив майже на всі священичі конференції до Торонтонської Епархії, бо звідти він прибув до нас. З ним часто вибиралися до тих місць більші чи менші делеґації вірних, хори, групи молоді, щоб дати підтримку ідеям та заходам свого настоятеля. Його палкі слова запалювали сотні і тисячі.

Отець Бутринський немов родився для цієї парафії, а вона була створена для нього. Саме в ній виявилися найкраще Божі дарування його особистости. Від мирянства та його проводу мав покійний повну підтримку у всіх своїх починах. Як мало хто інший, умів це наш отець доцінити і мав на кого сполягати. Уся парафіяльна громада була його добрим духовним стадом і джерелом надхнення до праці.

Перше наше чверть століття закінчується під знаком о. Бутринського. В житті парафії свв. Володимира й Ольги закривається одна сторінка і починається нова. Нова, але не інакша! Печать і спадщина покійного настоятеля залишається з нами. Приходять нові люди, вже стають повноцінними парафіянами лідерами ті, кому о. Маркіян давав шлюб або кого вперше причащав. Доходять до зрілого віку та громадської відповідальности ті, кого він хрестив. Біля нього з десяток молодих священиків-співбратів у Христі, яким він допомагав рости у мудрості й священослужінню. Залишаються його духовні діти й учні, що їх послідовно вчив наш отець бути добрими українськими християнами.

Віримо, що його наставлення й поучення не будуть марними, що зерно ним посіяне впало на добрий ґрунт і дасть бажаний плід.

Нова сторінка в житті парафії буде дещо інакшою, бо приходять нові люди — духовні і світські, бо кожний час і ґенерація вносять щось нового. Але це „нове" не буде і не повинно бути відмінним від тих засад і духовних основ, котрі керували покійним отцем та нами, співзасновниками цієї духовної сім'ї — парафії. Наступники і послідовники о. Бутринського повинні жити й керуватися тими засадами, що ними дорожив покійний і які виправдалися в житті нашої Церкви і народу. Будьмо їм вірними, будьмо вірними заповіту незабутнього отця Маріяна! Бо він хотів бачити таким наш духовний собор і тільки за такий собор душ він молився і буде молитися в оселях праведних, що йому приготовив наш і його Спаситель за те, що він добре потрудився серед нас і для нас тут, на землі. Вічна йому пам'ять!

Василь Маркусь

У ВІВТОРОК, 18-ГО СЕРПНЯ, грузинські війська зайняли місто Сухумі, столицю Абхазії. Для керівництва республікою призначено воєнну раду. Грузинські гвардійці контролюють усі державні установи, телевізійний центр, телеграф, летовище і морський порт. Всього на території Абхазії перебуває 3.000 грузинських гвардійців. Тим часом лідери незалежної Абхазії трактують дії Грузії як пряму аґресію.

У глибокому смутку повідомляємо рідних, приятелів і знайомих, що 18-го серпня 1992 р. відійшов у вічність наш найдорожчий МУЖ, БАТЬКО, ДІДУСЬ І ПРАДІДУСЬ

бл. п. д-р мед.

БОГДАН ҐАРБОВСЬКИЙ

ПАНАХИДА в п'ятницю 21-го серпня 1992 р. о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні Ennace **при 932** South St. **Ютика, Н.Й.**

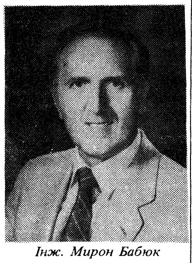
ПОХОРОН в суботу 22-го серпня в українській католицькій церкві св. Володимира в Ютиці, Н.Й., а опісля на церковний цвинтар, у Вайтсборо, Н. Й.

Залишені у смутку:

дружина — РОМАНА
доньки — ОЛЬГА ВЕЛИЧКО
внуки — БОГДАННА ЯРМАК з мужем АНДРІЄМ, ЮРІЙ ВЕЛИЧКО з дружиною КЕРОЛ, БОГДАН ВЕЛИЧКО
правнуки — АНДРІЙКО, ЮРЧИК І МИХАСИК
сестра — ЯРОСЛАВА РАБІЙ з родиною
брат — ОРЕСТ ҐАРБОВСЬКИЙ з родиною
та ближча і дальша родина в ЗСА й Україні.

М. Бабюк очолив ЦУКА

30-го травня 1992 року на Конференції Українських Кооператив в Чикаго інж. Мирон Бабюк був вибраний головою Централі Українських Кооператив Америки. ЦУКА об'єднує 29 українських кредитівок Америки із загальним спільним капіталом 825 міл. дол.

Інж. Мирон Бабюк

Новообраний голова ЦУКА є активним членом української громади Рочестеру, де за останні роки під його керівництвом Українська Федеральна Кредитова Спілка розвинулася у 42-мільйонову інституцію, яка обслуговує членство громади найкращими фінансовими услугами та дає моральну і матеріяльну підтримку культурній, духовній та харитативній діяльності української громади.

Мирон Бабюк, син старшини Січових Стрільців — Теодора і Надії Бабюк, уродженець Тернопільщини, виїхав малим хлопцем з України під час Другої світової війни в Німеччину. З батьками і старшим братом Зеновієм 1950 року переїхав до Америки.

Закінчивши українську парафіяльну школу ім. Івана Хрестителя в Нюарку та військову службу, Мирон переїхав до Рочестеру, де продовжував вищі студії в Рочестерському технічному інституті. 1962 року успішно закінчив ці студії дипльомом з видавництва та друкарства. Будучи президентом і власником модерної та взірцевої друкарні „Принтінг методс", яка виконує мистецькі замовлення — видання Українського Музею, мистецьких календарів, книжок, журналів і високоякісних каталогів, М. Бабюк часто дораджує видавництвам України у їхньому розвитку друкарської технології.

Довголітній член Пласту та пластового куреня „Сіроманці" М. Бабюк кував свій характер провідника як виховник, зв'язковий куреня, кошовий, станичний, крайовий референт Америки та Головний Булавний усіх старших пластунів у світі.

В церковному житті інж. М. Бабюк був першим в Америці, що організував фонди на потреби Кардинала Йосифа Сліпого. Він очолював Будівельний комітет церкви св. Йосафата за проєктом Радослава Жука, яка 1976 року коштувала понад 2 міл. дол.

В громадському житті з молодих літ, як студент, був одним з основоположників студентського товариства, членом комітету збірки фондів на Катедру Українознавства в Гарварді. М. Бабюк є членом Українського Товариства Інженерів, Українсько-Американського Товариства Підприємців і Професіоналістів Рочестеру, був одним із співзасновників Прихильників Руху і жертв Чорнобиля в Рочестері та членом багатьох американських професійних організацій.

Дружина Мирона Бабюка — Уляна також є активною в українському житті, а їхня доня Діяна недавно закінчила студії в Університеті Баффало.

Володимир Пелишенко

Успішні змагання юнацької дружини Велоспорту України

З кінцем листопада 1991 року представники української громади Монтреалю мали шану вітати на летовищі „Мірабель" дружину Федерації Плавання України, яка взяла участь у першій фазі змагань за мистецтво світу, здобуваючи успіхи й славу для України.

В понеділок, 13-го липня 1992 року, приїхала до Монтреалю юнацька дружина Федерації Велоспорту України, щоб взяти участь у міжнародних змаганнях 24-ої з-черги „Тури Абітібі". Гостей привітала на летовищі „Мірабель" делегації С. Т. „Україна", а транспортом і приміщенням для них заопікувався Василь Грошко. Дружина приїхала в такому складі: Юрій Кондаков, Руслан Кормило, Тарас Пилипчук, Олександер Романюк, Леонід Тимченко, Михайло Халілов, а її очолювали Володимир Властовець, як керівник, Володимир Вороновспортовий директор, Володимир Аколов-механік і Анатолій Бурдюжа — фундатор коштів подорожі. Всі юнаки у віці від 17 до 18 років. Більшість з них це студенти коледжів, переважно інститутів фізичного виховання, з таких місцевостей замешкання: Миколаєва, Дніпропетровського, Донецького, Києва, Рівного і Дрогобича, отже це діти соборної України. Кожний з них свідомий українець.

Користаючи з нагоди їхнього короткотривалого перебування в Монтреалі, влаштовано для них зустріч із сумівською молоддю на таборі юнацтва в Лорентійських горах. Зустріч відбулася в середу, 15-го липня в дружній і щирій атмосфері, з відповідною програмою. Команда табору влаштувала святочний апель юнацтва, в часі якого головна виховниця Марійка Павлівська привітала гостей з України, які по черзі кожний себе коротко представив. Після того відпоручники Української Народньої Каси, Т-ва „Просвіта" з Ляшину і Суспільної Опіки обдарували гостей конвертами дару любови і книжками. Зустріч закінчено мистецьким поописом, в часі якого юні сумівці відспівали декілька повстанських пісень. Під час спільного обіду нав'язались взаємні гутірки й особисті знайомства. Зустріч глибоко зворушила гостей з України і залишила в них незабутнє враження. На подяку заслугує М. Ґамрат, що своїм автом привіз безкоштовно дружину наколесників до сумівського табору.

В четвер 16-го липня, після пресової конференції, дружина від'їхала літаком до міста Амос в окрузі Абітібі, віддаленого від Монтреалю на 800 км. Абітібі — це назва одної з найбільших округ північно-східного Квебеку. Ця округа відома як осередок гірничої, лісової і сільськогосподарської промисловості. Її поверхня 116,000 квадратних кілометрів, подібно як Великобританії. Населення заледве 155,000. Тура Абітібі обмежена до 600 км. із восьми етапами на протязі шістьох днів, в пов'язанні з п'ятьма головними містами округи: Амосом, Валь д'Ором, Руан-Норандою, Сеннетером і Ля Сарром.

Міжнародні змагання відбулися в днях від понеділка, 20-го липня до неділі, 26-го липня. Почалися вони в понеділок короткою церемонією відкриття й об'їздкою 15 км. довкруги парку біля катедри міста Амос. Починаючи від вівтірка, 21-го липня, етапи змагань були такі: вранці — 33 км., увечорі — 38 км., в середу — 110 км., в четвер — 112 км., в п'ятницю ранком — 15 км., а увечорі — 97 км., субота — 130., неділя — 65 км., разом 600 км. У змаганнях брали участь такі дружини: Австралії, Австрії, Бельгії, Голляндії, ЗСА, Куби, Нової Зеляндії, України і Франції. Кожна дружина складалася із шістьох змагунів. ЗСА мали чотири дружини, Франція дві, а всі інші держави по одній. Крім того, Канада мала окремі провінційні дружини: Альберти, Брітійської Колюмбії, Манітоби, Онтаріо і Квебеку з трьома дружинами. Всіх разом було 24 в складі 144 змагунів.

Змагання проходили з великим заінтересуванням не тільки мешканців округи, але майже цілої країни. Для місцевих мешканців це була небуденна подія, велике свято, пов'язане з різними культурними, мистецькими, виховними, розривковими імрезами. Репортажі про щоденні перебіги й висліди змагань появлялись у всіх місцевих п'ятьох радіостанціях і трьох телебаченнях, як також на сторінках двох найбільших франкомовних щоденників міста Монтреалю „Ля Пресс" і „Лє Журналь де Монтреаль". Кожного для чути було в радіо і телевізії, як також можна було прочитати в газетах, багато похвал про українських змагунів і про Україну.

В середу, 22-го липня, коли на третьому етапі Михайло Халілов і Олександер Романюк здобули перше й друге місця, коли вийшли на подіюм переможцями, коли замаяли українські прапори і залунав український гимн, оваціям і похвалам для України у всіх засобах масової інформації не було меж. Українці, що живуть в Абітібі з радости плакали. У репортажі з пресової конференції на сторінках „Лє Журналь де Монтреаль" з 23-го липня появився грубим шрифтом такий заголовок: Халілов — „Я завжди мріяв про те, щоб виявити світові, що може доконати Україна", а в змісті репортажу така фраза: „Я безмежно щасливий побачити прапор вільної України й почути наш національний гимн".

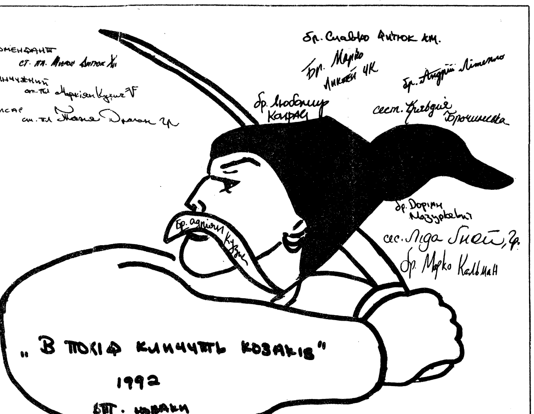
З приємністю і гордістю треба ствердити, що в кінцевому результаті юнацька дружина Федерації Велоспорту України в міжнародних змаганнях в Абітібі здобула перше місце між 24-ма дружинами, з осягом 38 годин, 46 мін., 09 секунд. Пересічна швидкість — 49 км. на годину, краща від професійних змагунів тури Франції. А найкращим і найпопулярнішим між всіма змагунами виявився наш юнак Михайло Халілов, що здобув перше місце й індивідуальне мистецтво, осягнувши 74 точки, більше на 14 точок від другого, а 26 від третього. Це рекордова перемога. Отже, наші юнаки їхали мов вихор на славу України!

На відмінення й признання заслуговує українська громада в Абітібі, яка з почину і при допомозі о. митрата Лева Чайки влаштувала в п'ятницю, 24-го липня в залі церкви Христа Царя у Валь д'Орі зустріч з українською дружиною, під час якої члени парафіяльного комітету Іван Настасян і Марія Смолій вручили змагунам закуплені для них шоломи на голову і захисники на руки.

Як інформує репортаж щоденника „Лє Журналь де Монтреаль" з 27-го липня у заголовку свого допису „Українці повертають домів багатші споминами і в спортовому виряді", бо, згідно із заявою Халілова, зберігатимуть у пам'яті ентузіязм і гостинність канадців та вдячність для Роберта Демаре, власника крамниці з роверами в місті Труа Рівіер, який пожертвував для Федерації Велоспорту України спортивний виряд вартости 21,000 кан. дол. Можете рахувати на нашу присутність у турі Абітібі наступного року, — заявили одноголосно змагуни української дружини перед своїм від'їздом з Канади.

Бажаємо їм щасливої дороги й успіхів у змаганнях за світове мистецтво юнацьких наколесників, що відбудуться у вересні цього року в Греції.

Я. Пришляк

ВИПРАВЛЕННЯ ПОМИЛКИ

Перше речення четвертого абзацу допису „В пам'ять д-ра Б. Цимбалістого", вміщеного у „Свободі" 1-го серпня, слід читати: „Голова СУА з Ню Порт Марія Наваринська". — Ред.

ВІДІЙШЛИ ● ВІД НАС ●

ГРИГОРІЙ БУЧИНСЬКИЙ член УНС Відд. 239-го у Філядельфії, Па. помер 16-го червня 1992 року на 82-му році життя. Нар. 25-го грудня 1909 року в Раві Руській, Україна. Членом УНС став 1951 року. Залишив у смутку дружину Павлину, сина Ярослава, дочку Евгенію Доброн і брата Миколу. Похорон відбувся 19 -го червня 1992 року на цвинтарі св. Марії у Філядельфії, Па.

Вічна Йому Пам'ять!

Алекс Пришляк, секр.

ВІЛЛІЯМ МОЙР член УНС Відд. 371-го Т-ва „Запорозька Січ" в Нюарку, Н.Дж. помер 27-го червня 1992 року на 78-му році життя. Нар. 23-го серпня 1913 року в Ґласґов, Скатленд. Членом УНС став 1939 року. Залишив у смутку дружину Анну, дочки Даррел Ріц і Джоен Гейман та четверо внуків.

Вічна Йому Пам'ять!

Мирослав Дереш, секр.

ІВАН КОЧАН член УНС Відд. 73-го Т-ва ім. Тараса Шевченка в Провіденс, Р. Ай. помер 2-го липня 1992 року на 80-му році життя. Нар. 1-го жовтня 1912 року в Україні. Членом УНС став 1951 року. Залишив у смутку дружину Station Станіславу, синів Стефана і Волтера та дочку Марію Павндерс. Похорон відбувся 4-го липня 1992 року на цвинтарі свв. Петра і Павла в Блекстон, Масс.

Вічна Йому Пам'ять!

Дмитро Василик, секр.

СТЕЛЛА АНТУШАК член УНС Відд. 161-го ім. св. Василія в Ембридж, Па. помер 17-го червня 1992 року. Нар. 23-го листопада 1915 року в Ембридж, Па. Членом УНС став 1947 року. Залишив у смутку дружину Катерину. Похорон відбувся 20-го червня 1992 року на цвинтарі Силван Гіллс в Догерті Тавншип, Па.

Вічна Йому Пам'ять!

Вілліям Гладьо, секр.